

UKRAINA, NOT THE UKRAINE

Визнаймо: три десятиліття живемо, не маючи амбітної мети. Кудись йдемо, але, погодьмося, конкретної цілі не маємо. Українська незалежність все ще в зоні ризику. За тридцять років жодна влада не зуміла по-справжньому, не декларативно повернути українців в європейське лоно, не спромоглася прищепити почуття відповідальності за своє майбутнє. Європейські цінності на маргінесі, ми найперші за показниками падіння ВВП у світі, в Європі за рівнем бідності випредаємо хіба що Молдову. Українська економіка співмірна з економіками Монголії, Єгипту, Болівії. Навіть Еквадор літ на десять випередив Україну.

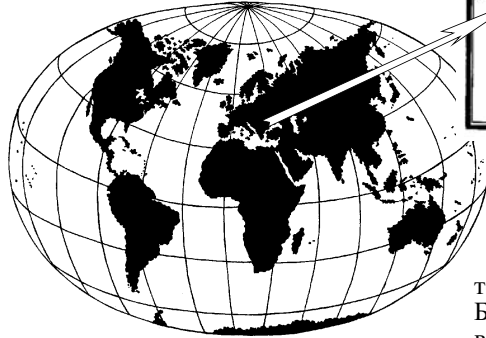
Отримавши незалежність і свободу українці не змогли належним чином нею розпорядитися. Чого лишень варті три десятиліття мовного тупцювання... Ще не знати як і чим завершиться довгоочікуваний (для деякого вистражданий, а для деякого неприпустимий) перехід сфери обслуговування на державну мову...

Багато чого можна пояснити, але зрозуміти...

У 1992 році українські націонал-демократи не зуміли дістати 50 тисяч американських доларів, щоб придбати телевізійний канал – тодішній очільник ТРК Охримович пропонував голові УРП Левкові Лук'яненку здійснити цю купівлю. Не судилося. Придбали ТБ-канал чужинці, не українці (здається, такий собі Лаудер). Ми втратили унікальну можливість створити справді національний телеканал. Була загублена одна з унікальних можливостей впливу на спотворенню комуністичною пропагандою свідомість постсовєтських громадян. Натомість ця надважлива ділянка державного будівництва (йдеться про можливість соціального і культурного виховання українців за допомогою телебачення) опинилась у віданні не українських патріотів. Наслідки пожинаємо....

Для багатьох професіоналів внутрішня імміграція вже перетворилась на реальну втечу із ЗАТ «Україна» аби самореалізуватися, досягти успіху в інших країнах. Брак фахівців уже доволі відчутний, суспільство поступово деградує. Ним легше керувати і маніпулювати.

Це не може не бентежити. Бо навіть, коли хлів будують, то сязкий-такій план треба мати і певні розрахунки слід зробити. Натомість в Україні й дві домінують гасла, які впереваж не виконуються.

А ще в українському політикумі відкрито і нахабно діє російська агентура, навіть не маскуючись. Найпарадоксальніше та обурююче, що діло до них передусім мають американські спецслужби...

Українській державі бракує реальної геополітичної доктрини, в її громадян відсутнє усвідомлення того, ким хочуть бути, немає розуміння світу та його бачення у майбутньому.

Чи живуть українці прийдешнім? Питання риторичне. І не дивно, що десять років тому доктор хімічних наук Октавіан Ксенжек зробив геть песимістичний висновок: *«Український народ абсолютно бездарно прогавив унікальний шанс створити свою державу. Головне дійство вистави відбувається за завісою... «Українська нація» (тут йдеться про державний, а не етнічний сенс терміна), можна сказати, «всуху» прогала «совєтській нації». Якщо вона й другу фазу проведе з таким самим результатом, то це стане термінальним актом історії української нації ональної держави. Назва «Україна» ще якийсь час, ймовірно, збережеться, але тепер вже не за незалежною державою української нації, а за резервацією спадкоємців «совєтської нації», що привільно розташувалися на території, яка колись належала українцям».*

У державному будівництві існують засадничі речі, які передусім слід добре усвідомити, – **ДЕ ХОЧЕМО БУТИ** і **ЯК ТУДИ ДІСТАТИСЯ**. Має бути вироблений оптимальний план осягнення цілі. Не будь-якою ціною, не скільки буде змоги, а лише стільки, скільки треба. Головні ресурси добропланування – інтелектуальні й пси-

хологічні, а не матеріальні. Цілі мають збігатися з можливостями, інакше – втрата ресурсів на авантурні прожекти.

Знаходить підтвердження спостереження відомої соціологині Ірини Бекешкіної: *«Найстрашніше – це коли влада приймає безглузді рішення».* І це ми бачимо й відчуваємо. Уряд непрогнозований. Його розпачливі дії засвідчують, що на практиці не знає як чинити в тій чи іншій ситуації. У критичних ситуаціях центральна влада неспроможна ухвалювати правильні рішення через низький фаховий рівень, до якого часто-густо долучається аморальність. Вона по суті провалила програму порятунку України від COVID-19. А ще уряд не може дати ради з тарифами на розподіл і постачання газу населенню...

Держава Ізраїль будувалась за іншими принципами. *«Ми були змушені знаходити розв'язки до проблем, з якими ніколи не стикалися великі заможні держави. Якби нам випало обирати – бути мертвими і вартими жалюців або жити, маючи кепський імідж, ми вибрали б друге»* (Голда Меїр).

Натомість в Україні чимало народних обранців займають відверто антиукраїнську позицію, не захищають національні інтреси. Зрештою дивуватись нема чого. *«Україна у XXI столітті змушена тягти деморалізований народ, схильний водночас і до анархії, і до безмежного конфлізму. По-друге інтелігенцію, яка значною мірою втратила роль духовного стржня нації, перетворившись на посередника між народом і номенклатурою... Найнебезпечнішим тягарем є найвищі державні посадовці, які народу не бачать, інтелігенцію зневажають, а номенклатури бояться»* (Володимир Войтенко, доктор медичних наук).

Про невгавні скандали в Офісі Президента, в Генеральній прокуратурі, в Конституційному суді, в СБУ, в Міністерстві оборони тощо не писав і не говорив хіба що лінивий...

«Слуги народу», яких Зеленський привів у парламент, не мають жодної ідеології. Як і сам президент. У критичних ситуаціях теперішня влада неспроможна ухвалювати правильні рішення. Нинішні «слуги» прогнозовано виявилися нездатними до стратегічного планування. Володимир Зеленський досі не усвідомив, що в країні, позбавленій чітко окресленої мети-ідеї, економіка ніколи успішно не розвиватиметься. Бо не економіка керує ідеями, а навпаки – ідеї стимулюють розвиток економіки й нації, породжують рух суспільства у майбутнє. Тим часом проблеми накопичуються. Економічна криза преростає в політичну...

І це передбачувано – «я не дуже люблю розмірковувати про глобальні речі» (Володимир Зеленський). Через свій гіпертрофований егоцентризм він сприймає процеси в державі на рівні своєї особистості. Його політика віртуальна: «Кількість хворих не зростає тепер від коронавірусу **геометрично (!?)** так як колись кількість кіосків Рошен». Навіть потролити можна: чому не фізично зростає, не хімічно?.. Комунікація з посполитими здійснюється в переважній частині у відеоформаті.

Державою керує випадкова людина, яка нездатна це робити. Президент не розуміє масштабів завдань держави. Приміром, він широко переконаний, що «без компромісів війна не закінчиться». Не усвідомлює, що війну з Росією не можна завершити без капітуляції перед Путіним.

Поява Зеленського у владі – це закономірний наслідок хронічних хвороб української демократії, браку «енергії розвитку». Про це зрештою пише фран-

цузький історик Ален Безансон: *«Існують дві перешкоди для остаточно-го формування української нації – давній дефіцит еліти і старанно культивованій Росією розбрат усередині українського народу... Російське гноблення розпочалося не вчора».*

Сто літ тому на цю обставину звернув увагу генерал-хорунжий Юрко Тютюнник: *«У нас були каменярі і часом непогані, але не було архітекторів-творців. Ми не мали провідників, ті люди, що вважали себе провідниками, не були ними... І в тому власне й була наша трагедія, що вони не вміли говорити з ворогами як слід, ще більше, вони не вважали росіян за ворогів».*

Умри, Платоне, краще не скажеш. Згадаймо розпачливого листа українського патріота полковника Армії УНР Петра Болбочана, злочинно розстріляного за наказом Симона Петлюри: *«Бідна Україна, ми боремося з большевизмом, весь культурний світ піднімається на боротьбу з ним, а український новопосталий уряд УНР йде назустріч большевизмові й большевикам! Ви не можете розібратися в самих простих життєвих питаннях, а лізете в міністри, отамани, лізете в керівники великої держави, лізете в законодавці, замість того, аби бути самими звичайними урядовцями і писарцями...».*

На третій день після інавгурації 46-го президента США Володимир Зеленський дав інтерв'ю програми «Ахіос» на американському каналі НВО, в якому, зокрема, висловив доволі контроверсійну думку: *«В мене є дуже просте питання: пане президенте, чому ми досі не в НАТО?»*

Таке звернення до Джо Байдена не

може не дивувати. Бо НАТО – це передусім колективний блок з тридцяти країн-учасниць. Тож логічніше звертатися до них, а не лише до США.

Вплив Джорджа Буша на НАТО виявився недостатнім для приєднання України до ПДЧ. Візит американського президента до Києва не допоміг. 2-4 квітня 2008 року на саміті НАТО в Бухаресті Україна та Грузія так і не отримали очікуваний план дій щодо членства (ПДЧ) в Північноатлантичному Альянсі

НАТО – це не партія, до якої приймають згідно із заявами і шляхом голосування. Джо Байден аж ніяк не зарадить і не допоможе. Невже Володимир Зеленському про це невідомо?

Однак існують й інші проблеми. Як Україна може інтегруватися у структуру Альянсу з мізерним фінансуванням ЗСУ (250 тисяч військових) у 4 млрд доларів? Армія Німеччини (200 тисяч солдатів), приміром, має бюджет у 80 млрд євро. А скільки видадків потребуватиме переведення ЗСУ на єдині стандарти НАТО? Адаже йдеться не лише про належну зарплатню, але й про сумісне з натівським озброєння й відповідною інфраструктурою. Чи готова Українська держава з її бюджетом до складних інтеграційних процесів, пов'язаних з модернізацією ЗС? А ще Північноатлантичному Альянсу, якщо Володимир Зеленський цього не знає, треба сплачувати внески у розмірі 2% від ВВП...

Зрештою питання в іншому. Чому в своєму інтерв'ю Володимир Зеленський не згадав, що з 2014 року Україна є однією з трьох країн-кандидатів на отримання статусу основного союзника США («Основний союзник поза НАТО» – Major Non-NATO Ally або MNNA), на який також претендують Грузія і Молдова, що свого часу, як і Україна, стали жертвами агресії і так само тимчасово втратили частини своїх територій. Надання такого статусу було б логічним кроком з боку США як держави-гаранта відповідно до Будапештського меморандуму. Нагадаємо, що сьогодні 18 країн, які не є членами НАТО, мають статус основних союзників США. 1 серпня 2019 року Дональд Трамп надав такий статус Бразилії.

Чому Президент України не поцікавився у Джо Байдена, коли Україна отримує спеціальний статус основного союзника США? Це значно посилює б позиції України в її намірі вступити до НАТО, а разом з тим утврдило вагу Української держави на міжнародній арені.

8 лютого 2011 року професор Іван Вакарчук у своїй доповіді з нагоди на-

дання йому звання почесного доктора філософії в Українському Вільному Університеті в Мюнхені з болем відзначив: *«Сьогодні ми знову переживаємо фрустрацію, крах наших сподівань на повноцінне національне життя українців в Україні. Руйнують усе... Тепер маємо в розпалі агресивний наступ на все українське».*

Учений мав рацію. Два роки перегодом ректор університету «Україна» професор Петро Таланчук у своїй книжці «Коли діждемося Вашингтона?» либонь не випадково звернув увагу на таке: *«За даними соціалістки В. Семенюк, у 1994 році кількість депутатів-євреїв Верховної Ради становила 145 осіб, або 33 відсотки, в 1998 році – 193, або 43 відсотка, в 2002 році – 203, або 46 відсотків. Подібні тенденції зберігаються і сьогодні. За деякими даними, євреї та росіяни становлять до 400 депутатів парламенту, або 89 відсотків, в той час як їх відсоток серед населення України в межах 18 відсотків. У такій ситуації виникає запитання: ким є українці в Україні? Господарями власної землі чи рабами колоніальної адміністрації?».*

Вичерпну відповідь на це питання дали наприкінці 90-х двоє українофобів – Дмитро Видрін і Дмитро Табачник: *«Якщо певна критична маса росіян потрапить до вищих ешелонів влади, зовнішньополітичний курс України суттєво зміниться і переорієнтується із Заходу на Схід».*

Так отож. Ставши свідком комуністичного етноциду 1933 року італійський консул Серджіо Граденіго написав: *«Теперішнє нещастя призведе до колонізації України, перевозимо російської. Воно змінить її етнічний характер, і, можливо, в дуже близькому майбутньому не можна буде говорити про Україну, про українську проблему, оскільки Україна насправді стане російською країною».*

Знаний історик Валентин Мороз у монографії «Україна у двадцятому столітті» теж констатував, що в атмосфері 20-х років минулого століття «росіяни дуже швидким темпом перетворювались в Україні з домінуючого елементу на етнічну групу».

Цьому сприяв немаловажний фактор – в Україні ніколи не бракувало малоросів, колаборантів, представників п'ятої колони, агентири впливу. Тож у 1994 році видатний український історик Ярослав Дашкевич застерігав: *«Ніде у світі – крім України – немає влади, неолояльної до своєї ж нації. В Україні неолояльна, ворожа українській нації влада панує на значній території держави. Це не парадокс, це*

злочин перед українською нацією і заперечення будь-якого процесу державотворення».

Спостерігаючи за тим, хто і як порядкує сьогодні у вищих владних ешелонах Української держави (чи ЗАТ «Україна?»), мимоволі приходиш до висновку, що видатний англійський політик, прем'єр-міністр Великобританії, етнічний єврей Бенджамін Дізраелі мав рацію, наголошуючи, що **«національне питання – ключ до всіх загадок світової історії. Національна належність – єдина істина».**

У ток-шоу після прем'єри фільму «ДНК-портрет нації» (листопад 2012 року) взяв участь Давід Мільман, помічник головного рабина України. Він акцентував, що **«є націоналістом, а націоналізм – це основа національної ідеї. Без поваги до себе жодна країна не може існувати. <...> Бо тільки поважаючи себе, можна поважати інші народи. <...> І коли люди України перестануть вважати себе малоросами і почнуть себе поважати – хай вони називають себе арійцями, хай вони називають себе націоналістами».**

Націоналізм – це своєрідна імунна система, яка різко підвищує опірність будь-якої нації в її боротьбі проти поневоловачів. Націоналізм є ефективним засобом захисту нації від етноциду, тобто від духовного нищення. Нині для українців найбільшою загрозою є етноцид, який фізично зберігає націю, але нищить її духовно.

З початком російсько-української так званої гібридної війни дедалі більших розмірів набирає війна проти української ментальності, проти української ідентичності. Це не випадково. Бо

ідентичність – це модель світосприйняття людиною, яка містить в собі певні смисли: ставлення до навколишньої дійсності, до бідних і багатих, до влади, до чоловіків і жінок, до своїх і чужих тощо.

Сьогодні інформація перетворилась на маніпулятивну зброю, що руйнує ментальність народу на догоду філософії споживацтва й аморальності, деформує культурні й духовні основи нації, допомагаючи ворогам і недругам консервувати колоніальний статус України.

Треба навчитись розвивати ефективну систему самозахисту від інформаційної агресії. І тут громадянський націоналізм має сказати своє слово. Бо *«нація перемагає у своїй країні тільки тоді, коли її очолює еліта, наснажена філософією націоналізму»* [Джузеппе Мацціні].

Коллективна пам'ять українського народу перетворилась на поле битви між Українською державою і суспільством. Неоголошена війна за пам'ять про минуле триває. У нас продовжують забирати історичну пам'ять, національну пам'ять, спотворюють історичну свідомість, ідентичність. Нас вперто закликають відмовитись від власного погляду на історію, культивують історичне безпам'ятство. Росія (і не тільки) замість нас продовжує вирішувати, хто в Україні герой, а хто злочинець.

Так, перебуваючи з державним візитом в Україні, ізраїльський президент Шимон Перес під час публічної лекції «Політичні та економічні виклики в епоху глобалізації» несподівано заявив: **«Якби мене запитали, що порадишити Україні, я б сказав: за-**

будьте історію, історія взагалі не важлива...».

Таке безцеремонне втручання у внутрішні справи Української держави не може не дивувати. Бо існування ізраїльської держави базується саме на історії. Євреї докладають неабияких зусиль, щоб світ знав її, знав про трагедію їхнього народу – Голокост. Для цього знімають фільми, створюють музеї, будують пам'ятники, реставрують і доглядають цвинтарі...

Цьогоріч Посол Ізраїлю в Україні у дописі на своїй сторінці в Твіттері засудив марш Бандери в Києві 1 січня: «Ми рішуче засуджуємо будь-яке прославлення колаборантів нацистського режиму. Україні час примиритися зі своїм минулим». Критичну позицію Посла Ізраїлю підтримав Повноважний Посол Республіки Польща в Україні Бартош Ціхоцькі, назвавши Степана Бандеру «ідеологом злочину і ненависті» та засудив марш 1 січня в його честь.

Слід зазначити, що колишній Надзвичайний і Повноважний Посол Республіки Польща в Україні Ян Пекло добре знав історію українського визвольного руху і не робив таких помилок, як його наступник...

Минулого року німецькі депутати ухвалили рішення про зведення пам'ятника польським жертвам Третього рейху. Посол України в Німеччині Андрій Мельник в одному з інтерв'ю журналові Spiegel вкотре закликав Бундестаг спорудити у Берліні Меморіал і мільйонам українських жертв нацистської окупації. Прикметно, що ініціатива українського дипломата виявилась не до шмиги польському послу.

Нині духовний фактор важливіший за матеріальний. Це дуже добре розуміє Росія. Визнаймо: за два десятиліття незалежності українці так і не спромоглись вирватися з культурного простору імперії. Не вдалося уповні здійснити «духовну втечу українства з московської тюрми» (Валентин Мороз, історик).

300 років тому Московія привласнила історію Київської Русі. На основі історичних фальшувань 22 жовтня 1721 року Петро I оголосив Російською імперією, країну Моксель, а москвитів – росіянами. У законних спадкоємців Київської Русі – українців була вкрадена історична назва Русь.

Новонаверненим у російство угрофінам «не були потрібні європейська культура й писемність, їм чужі такі категорії як мораль, чесність, сором, правдивість, людська гідність, історична пам'ять тощо» (Ярослав Дашкевич, історик).

Ким був насправді Пётр Алексее-

віч, шанований Владіміром Путіним і його підданими? *«С Петра I починаються особливо поразительные и особенно близкие и понятные нам ужасы русской истории... Беснующийся, пьяный, снивший от сифилиса зверь четверть столетия губит людей, казнит, жжёт, закапывает живьем в землю, заточает жену, распутничает, мужеложествует... сам, забавляясь, рубит головы, коцунствуёт, ездит с подобием креста из чубуков в виде детородных органов и подобием Евангелий – ящичков с водкой... коронуєт блядь свою и своего любовника, разоряет Россию и казнит сына... и не только не поминают его злодейств, но до сих пор не перестают восхваления доблестей этого чудовища, и нет конца всякого рода памятникам ему»* (Лев Толстой).

Донині над Україною тяжіє тінь жорстокої спадкоємниці Золотої Орди держави Чингізидів. Мусимо вирватися з-під неї. Бодай на тридцятому році незалежності. Й одним з відчутних державницьких кроків має стати використання в офіційних документах історичної назви «Московія» замість Російська Федерація. І це не геополітичні забаганки. Свого часу Владімір Путін визнав: «Розпався Советський Союз. А що таке Советський Союз? Це та сама Росія, тільки назва інша». Берімо приклад з Ізраїлю, Південної Кореї, Японії, Литви, які змінили в себе офіційну назву Грузії на Сакартвело («Sakartvelas») і вже використовують в офіційних документах.

Маємо наполегливо нагадувати Заходу і Сходу, що «UKRAINA, not the Ukraine», підтверджуючи цю вимогу досягненнями в економіці, політиці, науці й культурі. Либонь не випадково на поштових марках Української держави зафіксована саме назва UKRAINA. Наші поштові знаки регулярно здобувають перемоги на міжнародних конкурсах. А минулого року золотого виборла марка з написом «Слава Україні!». І це символічно...

Передусім слід виходити з державницьких амбіцій. Українці мають поставити і перед собою, і перед владою завдання підвищити статус та роль своєї батьківщини у світі – UKRAINA, not the Ukraine. Це має стати осяжною колективною мрією українців. Аж ніяк не комічною.

«Постає справді доленосна для України проблема: або семимильними кроками пройти послідовно всі класи «школи цивілізації»; або стрімко вийти за упередження і вскочити у потяг прогресу, що вже давно пішов, і там уже, в тому потязі, долати щаблі «цивілізаційної» грамотності; або

здати екстерном на «атестат цивілізованої освіти»; або назавжди залишитись на «ослячій парті» цивілізації» (Юрій Саєнко, соціолог, доктор економіки).

«Європейське майбутнє для України» – це банальний ідеологічний штамп, а не ефективний дороговказ у майбутнє. Конче маємо знайти відповідь на запитання: «Для чого живемо, навіщо нам держава?». Маємо усвідомити свою особливу місію, щоб не розчинитись у глобалізованому світі. Економічний добробут не може бути ідеалом. Треба інтенсивно шукати власний шлях розвитку, а це неабияка інтелектуальна праця. Лише копіювати чуже (найперш російське, бо «найближче»? і «рідніше»? – безглуздя. Про інновації треба думати, про модернізацію економіки. Необхідна національна Мрія. А ще патріотизму треба навчитися. Має бути спільне бачення майбутнього, має бути консолідована еліта.

Національна ідея – це не економічний прагматизм, не бажання конче жити заможніше, а непростий шлях до самоствердження української державної (а отже й власної) суб'єктності на світовій арені, вироблення чіткої ідентичності з-поміж інших націй та народностей. Одним з важливих елементів втілення національної ідеї має стати відтворення власної Культури. Зокрема соціальної, якою заслужено пишуться японці й французи, німці й англійці. «Нема культури – нема держави» (Іван Марчук, художник).

Шукати винних серед підступних москвитів, євреїв, представників Заходу і Сходу – справа невдячна. Українці мають виробити в собі почуття самоповаги, гідності, поваги до власної історії. Треба знаходити в собі найкращі якості, відтак культивувати їх, попри всі перешкоди. З населення має постати народ.

Аби перемоги треба діяти так, щоб УКРАЇНСЬКА ІДЕЯ, в якій має бути сконцентрована українська культура і економіка, наука і геополітика, малітарна складова, опанувала масами. Tertium non datur – третього не дано.

Коли війну програвали, господарем ставав завойовник. Пам'ятаймо пророчі слова Юрія Яновського, українського письменника першої половини ХХ століття: *«Коли ми переможемо, нас потім прославлять і додадуть нам ще чужої слави і піднесуть на щитах угору для всіх прийдешніх поколінь. Коли нас переможуть – нічого нам не чекати ні тепер, ні потім – від нас і нашу славу віберуть, розтопчуть нашу чесноту, сміливість, заплотять нашу мету й наші очі».*

Олег К. РОМАНЧУК